

Bieg terminów w postępowaniu administracyjnym w czasie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii

Z dniem 14 marca 2020 r. na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszono stan zagrożenia epidemicznego, a od 20 marca 2020 r. – stan epidemii. Skutki takiej decyzji konsekwentnie dotyczą każdego w różnym wymiarze. W trudnej sytuacji znaleźli się nie tylko petenci, lecz też urzędy i ich pracownicy. W tym szczególnym momencie ustawodawca wprowadził liczne zmiany dotyczące biegu terminów w ramach prowadzonych postępowań, w czasie trwania zagrożenia epidemicznego.

Jak rozwiązano bieg terminów w postępowaniu administracyjnym rozpoczętym lub trwającym w okresie stanu zagrożenia epidemicznego?

Kluczowym w kontekście postępowania administracyjnego stała się ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych – zwana dalej „specustawą”. Wyjątkowe zasady dla postępowania administracyjnego wprowadził art. 15zss specustawy, który wszedł w życie 31 marca 2020 r. Przepis ten został uchylony 16 maja 2020 r., natomiast jego skutki trwają w dalszym ciągu. Zgodnie z przywołanym art. 15zss ust. 1 pkt 6 w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 bieg terminów procesowych w postępowaniach administracyjnych nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres. Chodziło tutaj o terminy ustawowe, np. termin na załatwienie sprawy przez organ, ale także o takie terminy, które zostały wyznaczone w postępowaniach prowadzonych na podstawie Kodeksu postępowania administracyjnego. W okresie obowiązywania tego przepisu, a także 7 dni od jego uchylenia, dla stron lub uczestników postępowania nie biegły żadne terminy procesowe, natomiast organy administracyjne nie były zobligowane do załatwiania żadnych spraw uregulowanych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego. Jest to o tyle ciekawa sytuacja, że takie rozwiązania, o wyjątkowym charakterze i skutkach wprowadzono bardzo szybko, co podkreśla bezprecedensowy charakter zarówno samego przepisu, jak i całej regulacji.

Wydanie decyzji w czasie trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii

Mimo wprowadzonego zawieszenia biegu terminów, ustawodawca przewidział jednak pewną furtkę prawną, która umożliwiała prowadzenie postępowań w wąskim zakresie. Zgodnie z art. 15zss ust. 9 specustawy, obowiązującym w okresie od 18 kwietnia do 15 maja 2020 r., dopuszczono pewną liberalizację wprowadzanego zawieszenia biegu terminów administracyjnych. Organ lub podmiot administrujący mógł wydać odpowiednio decyzję w całości uwzględniającą żądanie strony lub uczestnika postępowania (...). Taka interpretacja prowadzi do wniosku, że organy administracji publicznej były uprawnione do wydawania decyzji wyłącznie w całości pozytywnych dla stron lub uczestników. Nie jest więc tak, że organy nie były władne do podejmowania żadnych czynności; przeciwnie – mogły np. prowadzić postępowanie, przysyłać wezwania do stron. Przepis art. 15zss specustawy został uchylony na mocy art. 46 pkt 20 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2. W nowej ustawie „osłonowej” wprowadzono przepis, zgodnie z którym bieg terminów procesowych rozpoczął się po upływie 7 dni od dnia wejścia ustawy, spowodowało to także

rozpoczęcie na nowo biegu terminów administracyjnych. Z kolei od 25 maja 2020 r. urzędy wróciły do pracy i przyjmowania petentów, jednak zachowywane zostały odpowiednie rygory sanitarne oraz stosowne limity, co utrzymuje się do dnia dzisiejszego i uzależnione jest od strefy zagrożenia epidemicznego w jakiej znajduje się dany podmiot administracji publicznej oraz wprowadzanych na bieżąco przez rząd obostrzeń. Praktycznym skutkiem tej sytuacji jest pewne ograniczenie dostępu petentów do organów prowadzących postępowania w ich sprawach, gdyż w dużej liczbie urzędów należy umawiać się wcześniej telefonicznie na konkretną godzinę wizyty, celem zapoznania się z aktami sprawy lub przedłożenia pism i wniosków, o ile taka możliwość jest w ogóle dostępna w kontakcie osobistym i nie została przeniesiona do kontaktu wirtualnego.

Z uwagi na pogarszającą się sytuację epidemiczną w kraju i kolejne rekordy dziennej zapadalności na SARS-CoV-2, rozwiązania przyjęte w ramach prowadzonych w czasie trwania pierwszej fali epidemii postępowań administracyjnych mogą ponownie zostać wprowadzone w życie. Świadomość prawnych uwarunkowań uprzednio przyjętych modeli działania w trakcie prowadzonych spraw administracyjnych może stać się cenną wskazówką na przyszłość.

Autor: Bartosz Mamala

